

משנה לא יחפור בור סמוך לבורו של חבירו, שיח מערה, אמת המים, נברכת כונסין או"כ הרחיק מכותל חבירו ג'ט וסד בסיד ומרחיקים את הגפת ואת הזבל, ואת המלח ואת הסיד, ואת הסלעים מכותלו של חבירו ג'ט וסד בסיד. מים והחיוב אשעת חפירה דנירי דיליה
מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה ואת מי רגלים מן הכותל ג' טפחים. ומרחיקין את הריחים שלשה מן השכב, שהן ארבעה מן הרכב. ואת התנור - שלשה מן הכליא במן שהן ארבעה מן השפת.

פתח כבור ומסיים ככותל

דמכותל בורו שנינו. וקמ"ל דכותל בור ג'ט, ונפק"מ למקח וממכר

איתמר: הבא לסמוך בצד המצר

- א.** בשדה העשויה לבורות - דברי הכל אינו סומך, וחלקו א.
בשדה שאינה עשויה לבורות, לאבני סומך דהא אינה עשויה לבורות.
לרבא אינו סומך, כמו דאת אימלכת וחפרת, כס אני ממלכנא וחפרנא.
ב. בשדה שאינה עשויה לבורות דברי הכל סומך, ובשדה העשויה לבורות, וחלקו
סומך אפי' לרבנן דמרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה, דווקא כשיש לבור
אינו סומך ואפי' לר"י דזה חופר ונוטע בתוך שלו, דווקא כשאין לשרשיו דמזקי לבור, אבל הכא כל מרא ומרא מרפה לארעא.
ולתרי הא"ד לאבני אם יבוא האחד לחפור בור לאחמ"כ צריך הוא להרחיק כל ה'ט

- א.** וחק' ד'לא יחפור אדם בור סמוך לבורו של חבירו', ללישנא דבשאינ עשויה חלקו ס"ל לרבא דמכותל בורו שנינו.
א"ד דאחר דאיתמר עלה ר"י יקשה לאבני ללישנא דחלקו בעשויה לבורות אמאי בעי' לכותל בורו וא"ל דמיירי דחפרו בב"א
ב. חק' סלע הבא בידים דכ"א חופר מצד שלו ומרחיק ג'ט וסד בסיד ומשמע גם הראשון בא בידים שאני וקמ"ל דסני בג"ט
יח"ד חק' דמרחיקין גפת זבל מלח סיד והסלעים מכותלו של חבירו ג'ט או סד בסיד
- אע"ג דאין כותל וקמ"ל דהני קשו לכותל:
ד. חק' דמרחיקים הזרעים, והמחרישה, ומי רגלים מן הכותל ג'ט - אע"ג שאין כותל וקמ"ל דמתוננתא קשה לכותל.
ה. חק' דאת הריחים - ג' מן השכב שהן ד' מן הרכב - אע"ג שאין כותל וקמ"ל דטירי"א רעד או קול או תרוויהו קשה לכותל.
ו. חק' דואת התנור - שלשה מן הכליא שהן ד' מן השפה - אע"ג שאין כותל וקמ"ל דהבלא קשה לכותל.
ז. חק' דלא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין או רפת בקר תחת אוצרו של חבירו, ומשמע דווקא אוצר.
- דדירה שאני דאין לאסור דירה כשהיזק אינן מוכן ודייקא נמי אם היתה רפת בקר קודמת לאוצר מותר.
ותימה דהו"ל לאשמעי' חידוש דאפי' בג"ד מהני אפי' לר"י
ח. חק' דמרחיקין ד'א לאילן הסמוך לשדה כדי עבודת הכרם - היינו בלית שרשים דמזקי דמיירי בצונמא ולכך סומך לגדר 'עבודת הכרם' לישנא דמתני' דכלאים
ומרחיק ד"א אפי' בצונמא שלא יכנס לשדה חבירו כשהופך המחרישה
ט. חק' דאי היו שרשיו יוצאין בתוך של חבירו מעמיק להן ג'ט כדי שלא יעכב המחרישה - היינו בדלאו צונמא
י. חק' דמרחיקין האילן מן הבור כ"ה אמה- אף שאין בור וקמ"ל דעד כ"ה אמה הולכים שרשים ומזקי לבור.

ואין מזיק במה דחבירו לא יוכל ליטוע כ"ה אמה שהוא מזיק
5 היינו אליבא דרבנן דלר"י טעמא מצד כל מרא ומרא
6 לר"ש עשן לתו' הכל
7 ומה שסמך היינו שלא ברשות ואינו קוצץ
א. כבר עכשיו מקלקלים הכותל האילן אלא בדמים ולא מיירי בלוקח מדלא מסיק כן

והך דסיפא דאי אילן קדם לא יקוץ היינו בלוקח ולכך נטעו ברשות*

יא. והך דמרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הכרישין מן הבצליון, ואת החרדל מן הדבורים, היינו אע"ג שאין ירק וקמ"ל דהני קשו אהרדי.

יב. והך דסיפא דרבי יוסי מתיר בחרדל, ששניהם מזיקים האחד את השני, - היינו אפי' בדלא סמך, והכא מיירי בלוקח,

וא"א לומר דלרבי יוסי על המזיק להרחיק ושאיני חרדל ודבורים דתרווייהו מזקי אהרדי וזוה שאני ממשרא ויקרא*

דרבי יוסי ס"ל על הניזק להרחיק את עצמו ואע"פ שהבור קודמת לאילן לא יקוץ, שזה חופר בתוך שלו, וזה נוטע בשלו ולדבריהם דרבנן קאמ"ל לדידי על הניזק להרחיק את עצמו, ואפי' משרה וירקא לא צריך להרחיק, אלא לדידכו שאמרתם על המזיק, תינח משרה וירקא, דהני מזקי הני והני לא מזקי הני, אלא חרדל ודבורים - תרווייהו מזקי אהרדי.

ורבנן ס"ל דבורים לחרדל לא מזקי, אי בנינתא לא משכח"ל אי בטרפא חוזר וצומח. "

ולא נברכת הכובסין וכו'.

ר"ג ט"ב א' הך ג"ט דווקא מן המחמצן, אבל מן הנדיין - ד' אמות. ותנ"ה שהקשו וכך יישבו

רחבד"א מתני בהדיא: דא"כ הרחיק משפת מחמצן ולכותל ג"ט.

וסדר בסיד.

איבעיא להו: וסדר בסיד תנן, או סדר בסיד תנן

אין להוכיח דו' מהא דאי 'או' לעירביניהו רישא וסיפא - דל"ד - היזק דמתונתא דרישא להיזק דהבל דסיפא והך דר"י דסלע הבא בידים זה וזה מרחיקים ג"ט וסדר בסיד ומשמע דווקא בא בידים

- ה"ה לא בא בידיים וקמ"ל בא בידים דלא לימא שצריך יותר רווח

מרחיקין את הגפת ואת הובל ואת המלח ואת הסלעים וכו'.

ולא קתני חול כדמתני' דבמה טומנין

א. רבי יוסף: שם לא תני סלעים דאין דרכן של בנ"א להטמין בסלעים

ב. אב"י: "ה גם אין דרכן להטמין בניזוי צמר ולשוניות של ארגמן ואעפ"כ

תני אלא יגיד עליו רעו סלעים וה"ה לחול, וכן התם

ג. רבא:

10

מקשן זה בגמ' לא ידע כעת מה

שידע כבר המקשן הראשון שלרבנן אין הדבורים מזיקות את החרדל

לר"ח לוקח היינו שלוקח משרה וטוענין ללוקח ו

וקשה לתוס' דא"כ למה ירחיק המשרה כשיבא שם ירק כיון שטוענין לו שהמוכר

קנה סמיכה זו אלא התוס' פירש כרש"י או ריב"ם דהיינו

שעשה ברשות ומ"מ על המזיק להרחיק ויקשה ג' קושיות [א]. החילוק בדוחק בין

לוקח דאילן ללוקח דמשרה ב. הקשו באחרונה ממשנה זו דמשרה וירק

אע"פ דהיא הראשונה ג. משמע לר"י דבעל דבורים סמך תחילה]

ר"ת ור"ח ה"ג לרבינא קסברי רבנן על המזיק להרחיק את עצמו והשתא הדר ביה

מכל שינויי דלעיל ובכולהו מודה רבא דסמך כיון דעל המזיק להרחיק

ורק בור שונה לרבנן מטעמא דכל מרא ומרא ולכך חשוב הסומך מזיק אפילו כי

אין בור ומעתה לא מדובר בלוקח ומה שרבי יוסי מתיר לבעל החרדל לסמוך דווקא כשסמך

בעל הדבורים בלא שהוא לוקח שעשה קצת שלא כהוגן

⁸ לרש"י ואין ביד מוכר

לריב"ם ביד לוקח, ולתרווייהו אי קדם בור לא יקוץ דבהיתר עשאן שהערעור אינו אלא מעצם המכירה

ולר"ת דלוקח היינו האילן והחזיק ג"ש וטוענין ללוקח, יקשה דאפי' קדם בור.

⁹ וא"ד לוקמה בחזקה שיש עמה טענה לגלוגי חרדלאי: רש"י פרחים ערוך

גרעין תוס' ענפים והיינו דאמרו רבנן אי בכינתא וכו',

בקושיית הגמ' והיינו דאליבא דאב"י לרבנן ס"ל שבעל החרדל צריך להרחיק אחר

שהקדים לסמוך בעל הדבורים וכדחזו' בבור,

ולרבי יוסי יש לחלק דבעל הדבורים עשה יותר שלא כהוגן, במה שסמך לכך יכול

לסמוך בעל החרדל, משא"כ בבור שהוא ממש מזיק את הכותל

לפיכך השני צריך להרחיק כל הו' טפחים ובתירוץ הגמ' דהכא מיירי בלוקח לרבנן

היינו אפי' שעשה ברשות צריך להרחיק דעל המזיק להרחיק והא דאילן לא מרחיק

משום הפסד מרובה ולרבי יוסי בעל דבורים צריך להרחיק לפי

שגם הוא מזיק לבעל החרדל [ולרבנן אין הדבורים מזיקים לחרדל]

וא"ל דבהו"א לרבי יוסי בעל החרדל מרחיק חצי דמשמע דמתיר בחרדל היינו לסמוך

לגמרי

אי יגיד עליו ריעון, ליתנינהו לכולהו בחדא, וליתני חדא מנייהו באידך וה"ה לאידך,

אלא התם לא קתני סלעים דמשתכי לקדרה הכא ל"ק חול משום דמחממי חיים ומקרירי קר

לרש"י משברין הקדירה לתוס' ולכך לא שכיחא כלל א"ג לא שכיח ולא נזר רבנן לר"ח הבל שלהם מקלקל המאכל

ר"י בר"ח שמחלידין הקרקע ומעלין עפר תיחות,

[חול דאין מומנן דווקא בחול דהוחם מחמת השמש דומיא דאבך דרכים]

והך דתני ר"א חול היינו במתונא ותא דידן לא אוקמי במתונא דתנא כבר אמת המים.

ותני נברכת הכובסין - אף דלא קביעא, אמת המים - אף דלא קוו וקיימו,

מרחיקין את הזרעים ואת המחרישה וכו'.

זרעים היינו במפולת יד, מחרישה, היינו בחורש לאילנות.

ולא ילפי' מצד מים דתנא בארץ ישראל ד'דלמטר השמים תשתה מים'.

זרעים מחלידין הקרקע ומעלין עפר תיחות.

ולאו לצדדין משתרשי ולכך המכריך את הגפן בארץ, אי אין ע"ג עפר ג"ט לא

יביא זרע עליה אבל זורע הצדדין אילך ואילך, לצדדין ג"ט מלמעלה

שלא יראה ערבוביא ולא ע"ג ממש כיון שענף הגפן רך, משא"כ באילן שהוא קשה

יט:

ואת מי רגלים מן הכותל - ג' טפחים וכו'.

רבב"ח: מותר לאדם להשתין מים בצד כותל חבירו, ד'ההכרתי לאחאב

משתיין בקיר ועצור ועזוב ב'ישראל'.

והך מי רגלים מן הכותל ג'ט מיירי בשופכין. וקמ"ל אפי' שהם כלים כרנע

ותיובתא דרבב"ח מדלא ישתין מים בצד כותל חבירו

בכותל לבנים ג'ט | בכותל אבנים בכדי שלא יזיק טפח | ובצונמא מותר.

והך דקרא דוהכרתי וגו' היינו אפי' כלב דדרכו להשתין בקיר

וא"ל לפרש דרבב"ח מיירי בצונמא חדא ועוד דמרדריש מקרא משמע דלא מפליג ביניהם

[אנב דאמרי' דזרעים קשו לכותל הבאנו ברייתא כן]

רמב"ק משמואל:

אפי' ריקק דמאים אינו ממעט בחלון

דלא אמרי' דבטולי מבטל וכ"ש עבה, ולא מצד שמקבל טומאה

ולכך אינו חוצץ בפני הטומאה דמיירי שנילש במי פירות.

[מוהל - והו"מ לשנויי דאין בו כביצה]

[במקום שביטלו לגמרי ע"י שינוי מעשה גם לקבל טומאה אינו מקבל וממילא חוצץ]

קופה מלאה תבן, וחבית מלאה גרוגרות המונחים בחלון,

כל שאילו ינטלו ויכולין לעמוד בפ"ע חוצצין, ואם לאו אין חוצצין

הך דכל שאילו יכולין לעמוד בפנ"ע שלא יהא ארעי, ועוד דבעי' שיהא עומד ע"י דבר

שאינו מקבל טומאה,

ותבן לא חזי' לבהמתו דמיירי בסריא, ולפירוק לא חזי', ולא לטינא

דיש בזה קוצי. ולא להסקה דבמתונא. והסק גדול לא שכיח.

וגרוגרות לא חזו ליה דמיירי בשהתריפו. ואפי' חבית נתקלקלה

ג. מתיבי עשבין שתלשן והניחן בחלון, או שעלו מאליהן בחלונות, ומטלוניות שאין בהן שלש על שלש, והאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה, ועוף ששכן בחלון, וגוי שישב בחלון, וכן שמנה המונח בחלון, והמלח, וכלי חרס, וס"ת - כולם ממעטין בחלון. אבל השלג¹² והברד, והגליד, והכפור, והמים אין ממעטין בחלון כיון דלא קשו לכותל

דעשבין דלא חזו לבהמתו - דמיירי באפרזתא [סם מוות] עלו מאליהן א. כיון דקשו לכותל לוקח אותם. ג. רבה: בכותל חורבה. ג. ר"פ: אפילו בכותל יישוב, בבאין חוץ לג' לחלון.¹³ מטלוניות כעבים ואינם ראויים לטלאי ולא לאומן שהם מסרטים והיינו כעין ריסקא [דאל"ה אפי' ד' על ד']¹⁴

דהאבר והבשר המדולדלין בבהמה ובחיה קשורה. בטמאה. בכחושה. ולא יבוא לזורקה לכלבים מפני צעב"ח¹⁵ ועוף ששכן בחלון בקשור ובטמא. ובכעין קלניתא דמסרטא,¹⁶ ועכו"ם שישב בחלון - כפות ובחבושי מלכות.¹⁷

בן ח' המונח בחלון כאבן ואסור לטלטלו בשבת אבל אמו שוחה עליו ומניקתו מפני הסכנה¹⁸

מלח - במרירתא ויש בה קוצי. ולא יכול ליטלם דנמצא על חרס דאין בו שיעור של ליתן בין פצים לחבירו כלי חרס - דמיטנף. ולא חזי לאומנא דמנקב. ספר תורה בכלוי. דשם תהא גניזתה.

רב: כל עושין מחיצה, חוץ ממלח ורכב [באיסורקנית ובשאין קורה] ולשמאל: אפילו מלח. היינו בסדומית והך עושה אדם ב' צבורי מלח ומניח עליהם קורה שמעמדת המלח אפי' מלח איסורקנית

דיני חלון

חלון העשוי לתשמיש שיעורו להביא טומאה בפותח טפח, וכשיתמעט מטפח אפילו במשהו אינו מביא חלון שעשוי לאורה, ועשוי בידי אדם שיעורו כמלא מקדח גדול של לשכה

[שהוא כמלא פונדיון האיטלקי שהוא סלע נירונית היתירה על סלע סתם דסלע סתם דהיא פחות ממקדח סתם].

ואינו מתמעט מסתימת משהו כיון שהיה בו כשיעור אלא עד שיתמעט שלא יהא בשיריים רום אצבעים על רוחב גודל ומאוד שאינו עשוי בידי אדם אלא מעצמו, מיסא שרצים שיעורו מלא אנרוף חישוב עליו לתשמיש שיעורו פותח טפח, למאוד שיעורו מלא מקדח ושאינו עשוי לאורה ולא לתשמיש אלא לאויר ולשמור גנות ופרדסים, כמלא מקדח בינוני

מרחיקין את הריחים ג' מן השכב, שהן ארבעה וכו' משום קול. דאין משום טיריאי, ובעי הרחקה¹⁹

ואת התנור שלשה מן הכליא לא שהן ארבעה מן השפת. אביי ש"מ כליא דתנור טפח. נפק"מ למקח וממכר.²⁰

מתני'. לא יעמיד אדם תנור בתוך הבית - אא"כ יש על גביו גובה ד"א. היה מעמידו בעליית, צריך שיהא תחתיו מעזיבה ג"מ, ובכירה - טפח. ואם הזיק - משלם מה שהזיק.

¹⁶ לענין מיעוט מהני בכל דבר והך דבעי' שלא יהא בו רוח חיים דוקא לענין מחיצה ¹⁷ [דמדאורייתא אינו מקבל טומאה דלאו קהל איקרי ומדרבנן עשאום כזבים ¹⁸ ולא מיקרי 'אדם' לקבל טומאה, ומיירי בגוסס שימות קודם צאת השבת **19** חמור לרש"י קול הנהגת החמור, ולר"ח היינו בנין שעליו הריחיים וטוחן ברגליו, ולר"י נראה שטוחן בידי ²⁰ ושכב דרחיים פשוט שהוא טפח

¹² השלג: בלא חישוב עליו למשקה ¹³ הך עשבין חוצצין ומאי דאמרי דלאו היינו דאינם עושים אוהל לחוץ בפני הטומאה והך דבעי' מירוח דווקא בכלי המוקף משא"כ הכא דלא בעי מירוח. ¹⁴ ואפי' דאינם מקבלים טומאה, אכתי לא ממעטים שראוי ללבוש קרוע ¹⁵ ולא יכול לשוחטה לכלבים דמיירי בקוף העשוי להנאה

ר"ש: לא אמרו כל השיעורין האלו, אלא שאם הזיק פמור מלש"ם.
לא יפתח אדם חנות של נחתומין ושל צבעין תחת אוצרו של
חבירו, ולא רפת בקר
באמת, ביין התירו, אבל לא רפת בקר.

בתנור ארבעה ובכירה שלשה

הך

היינו בדנחתומין, שתנור שלנו ככירה דנחתומין²¹

לא יפתח חנות של נחתומין תחת אוצר חבירו וכו'.

תנא: אם היתה רפת קודמת לאוצר מותר.

בעי אביי: כיבד וריבין לאוצר, | ריבה בחלונות, | אכסדרה תחת האוצר, | בנה

עלייה ע"ג ביתו, מהו [אי הוי הכנה] תיקו.

בעי רהבדרי: תמרי ורמוני, מאי תיקו.

באמת, ביין התירו וכו'.

תנא: ביין התירו מפני שמשביחו, ולא רפת בקר מפני שמסריחו.

רב יוסף: יין שלנו אפי' עשן הנר קשה לו ר'שואספסת - כרפת בקר [סרחונה]

²¹ דכירות של נחתומין היו כולן שווין

מתני'. חנות שבחצר יכול למחות בידו ולומר לו: איני יכול לישן מקול

הנכנסין ומקול היוצאין אבל עושה כלים, יוצא ומוכר בתוך השוק ואינו יכול למחות בידו ולומר: איני יכול לישן לא מקול הפטיש ולא מקול הריחים ולא מקול התינוקות.

סיפא דתינוקות הוקשה דס"ד דמניעין לחנות, משא"כ קול הפטיש והרחיים שאין נכנסין ויוצאין

סיפא לאביי: לאביי: אתאן לחצר אחרת.

ולרבא אתאן לתשב"ר ומתקנת יהושע בן גמלא ואילך. שהיה זכור לטוב שאלמלא הוא נשתכח תורה מישראל²² שבתחלה מי שיש לו אב מלמדו תורה, מי שאין לו אב לא היה למד תורה, ד'למדתם אתם - קראו - ולמדתם אתם, התקינו שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בירושלים, ד'פי מציון תצא תורה', ועדיין מי שאין לו אב לא היה עולה ולמד²³

התקינו מלמדים בכל פלך ופלך לגיל ט"ז י"ז, ומי שרבו כועס עליו מבעט בו ויצא,

עד שתיקן יהושע בן גמלא שיהו מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ובכל עיר, ומכניסין אותן כבן שש, או כבן שבע [כחוש].

וא"ל לרשב"ש עד שית לא תקבל, מכאן ואילך קבל ואספי ליה כשור.²⁴

רב לרשב"ש: כשמכה לילד, רק רצועת מנעל [מכה קלה] הקורא יקרא, ושאינו קורא יהא צוותא לחבריו.

והך דחד מבני חצר שביקש לעשות רופא, אומן, וגרדי, ומלמד תינוקות בני חצר מעכבין עליו

- היינו בתינוקות גויים. וה"נ בשנים יושבים בחצר [דחבר מעכב]

והך דלא ישכירנו לא לרופא, ולא לאומן, ולא לגרדי, ולא לסופר יהודי, ולא לסופר ארמאי - היינו בסופר העיר.²⁵

רבא: מתקנת יב"ג ואילך ממטינן ינוקא רק מביהכנ"ס לביהכנ"ס

ובדלא מפסק הנהר ורק אם יש גשר רחב ולא צר.²⁶

רבא: מקרי דרדקי כ"ה ינוקי, ובחמישים מושיבים ב' כיתות,

ובארבעים מעמידים ריש דוכנא, ומסייעין לו בעוזר.

רבא: לא מסלקים למלמד תינוקות אם יש שגורם טוב ממנו שצאיסא להתרשל.

ולר"ד מנהרדעא: כ"ש דגרים טפי, קנאת סופרים תרבה חכמה.

רבא: מושיבים אחד דגרים אף דלא דייק, ולא גרים דשבשתא ממילא נפקא.

ולר"ד מנהרדעא: מותבינן דדייק ולא גרים, שבשתא כיון דעל על

וכמו שיואב חשב לקרוא ד'כי ששת חדשים ישב שם יואב וכל ישראל עד הכרית כל זכר באדום, וכששמע דכך רבו א"ל דלא

השגיח בו לקח חרב להורגו, ד'ארור עשה מלאכת ה' רמיה. וכשביקש להשאר בארור א"ל 'וארור מנע חרבנו מדם',

א"ד: הרגו, וא"ד: לא הרגו.

רבא: מלמד ינוקא, שתלא, טבחא, ואומנא, וסופר העיר, כמותרין ועומדין.

כללא דמילתא: כל פסידא דלא הדר כמותרה הוא²⁷

ר"ה: בן מבוי שהעמיד ריחים אצל ריחיים של חבירו דינא הוא

שיכול לעכב עליו דא"ל: פסקת לחיות.

ואין להוכיח מזה שמרחיקים מצודת הדג מן הדג כמלא ריצת הדג-עד פרסה

²² יהושע בן גמלא צדיק גמור היה ואעפ"כ

קשר חזינא במינויו לכה"ג, דהיו אחרים

חשובים הימנו

²³ שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים

עוסקים בעבודה וכדושי' בספרי גבי

מעש"ש

²⁴ דפחות משש רץ אחריו להברותו ואינו

מגיעו בכחוש

²⁵ ר"ש מלמד מלמדים תוס' כותב שטרות.

רשב"א גרס חד מבני חצר דאל"ה הא אביי

התיר בחצר אחרת, ורבא דפליג דס"ל

דמתני' שרי אפי' באותה חצר]

הך דגרדי אסור היינו דעושה לאחרים

משא"כ ריחיים א. דמיירי בחצר אחרת ב.

שאינ נכנסין כ"כ הרבה

לאמראי סתם מותר למכור אם אין קונה

ישראל אחר, ואי איכא אסור דארי ארכיע

עליה,

²⁶ ולא אמרי' דילמדו כל הכ"ה אצל שני

מלמדים בעיר אחרת

²⁷ סופר מתא לרש"י כותב ס"ת, ולתוס'

כותב שטרות

מקרי דרדקי שבשתא כיון דעל על, לרבא

דלא הדר היינו אותה שעה שביטלם בטעות

זו

שתלא דלא הדר שאין הנטיעות גדילות פי

שהיו ראויין ליגדל

- דשאני דגים, דיהבי סייארא [ומניעים מחמתו וכבר נתן לב אליהם].
 ואין להוכיח דר"ה כר"י דס"ל לא יחלק חנוני קליות ואגוזין לתינוקות, מפני שמרגילן אצלו,
 - דאפי' ברבנן דא"ל אתה חלק שקדים משא"כ כאן אפי' רבנן מודו דפסקת לחיותי.²⁸

- והך דעושה אדם חנות או מרחץ בצד חנותו של חבירו, ואינו יכול למחות בידו דאתה עושה בתוך שלך ואני עושה בשלי.
 - תנאי היא. דתנאי: כופין בני מבואות זה את זה שלא להושיב ביניהן לא חייט ולא בורסקי, ולא מלמד תינוקות, ולא אחד מבני בעלי אומניות, ולשכנו אינו כופיהו רשב"ג אף לשכנו כופה. 29

מי יכול למנוע את השני מלפתוח

- ר'הבדר"י בן העיר על בן עיר אחרת יכול לעכב, ואי שייך באותם מיסים אין יכול מעכב, ובני מבוי מצי מעכבא בן מבוי על בן בן מבוי שלו - אין יכול לעכב.
 בעי ר'הבדר"י: בן מבוי על בן מבוי אחר מאי. תיקו. וקימ"ל כר"ה דבתראה]
 ומודה ר"ה במקרי דרדקי דלא מצי מעכב, דקנאת סופרים תרבה חכמה.
 [ולכך מושיבין סופר בצד סופר]

²⁸ במק"א] מ"מ נקט לפניו משורת הדין א"נ שאי"ז חזקה שהיה שם בתורת משכון ולא כרבא שקנה בשטר ואח"כ בכסף ²⁹ וניח"ל להביא היכא שחלקו בהדיא מלמד תינוקות ר"י: תינוקות עכו"ם וניחא אי גרסי' לעיל בני חצר ולרשב"ג: תשב"ר ואפי' אחר תקנת יב"ג דאיכא הכא מלמד אחר [והך דרשב"ג פליג וס"ל אף לשכיניו כופהו לא מיירי במלמד תשב"ר]

²⁸ לר"ת בדבר של הפקר לא מיקרי רשע כדחזו' גבי מציאה ופאה והך אסור דיכול במקום אחר א"נ אומנותו בכך ולפ"ז דעת ר"ת בנכסי עכו"ם דכל הקודם להחזיק בהם זכה, לא מיקרי רשע דא"א לו במק"א ודלא כרשב"ם דס"ל דהוא רשע והך דרמי בר רחל לא רצה לזכות בבית הנכרי אפי' שקדם לרבא דלא רצה להיקרא רשע ולר"ת אפי' דלא מיקרי רשע [דא"א לו

ומורה ר"ה: ברוכלין המחזירין בעיירות דלא מצי מעכב, כתקנת עזרא שיהו תכשיטין מצויין לבנות ישראל. אבל לאקבועי לא.³⁰
 ואי צורבא מרבנן הוא, אפילו לאקבועי נמי שרי
 כרבא דשרי לר' יאשיה ולרב עובדיה כיון דרבנן הן שלא יטרדו מגירסתם

רבנא התיר למוכרי סלים למכור רק ביום השוק ולא לאהדורי
 ר"ב התיר לעמוראי למכור כדי מחייתם רק עד שיגבו חובותיהם,

מעשה פטירת ר' אדא בר אבא

רבא שלח את ראב"א לבדוק את ר"ד אם הוא ת"ח ויתיר לו למכור גרוגרות בשוק, ושאלו פיל שבלע כפיפה מצרית והקיאא דרך בית הרעי, ולא היה בידו. וכששאלו אם הוא רבא טפח לו בסנדלו, וא"ל דע"כ אני רבך ורבא רב דרבך. לא נקטו ליה שוקא, והפסיד גרוגרותיו.³¹

התלונן ראב"א להתאונן לפני ר"י א"ל דמזי שלא נמנע מלהפרע לאונאת מלך אדום לא ימנע מצערך 'כזה אָמַר יְהוָה עַל שְׁלֹשָׁה פְּשָׁעֵי מוֹאָב וְעַל אַרְבַּעַה לֹא אֲשִׁיכְנוּ וְגו' שָׂרְפוּ עֲצָמוֹת מְלֶךְ אֲדוֹם לְשִׁיד

כשנפטר רב אדא בר אבא³²

רב יוסף: אני ענישתיו, שאני קללתיו.³³

ר"ד: אני ענישתיו, דהפסיד גרוגרות שלי.

אביי: אני ענישתיו שא"ל לרבנן אדמגמרמיתו בבית אביי, תאכלו בשר

שמזן אצל רבא שהלכותיו ברורות ומאירות. ואביי הקפיד עליו

ורבא: אני ענישתיו, שאמר לטבח שהוא קודם לשקול אומצא קודם

שמעיה דרבא דעדיפנא ממנו. והיינו שרבא הקפיד על כך

רנב"י: אני ענישתיו, דריש כלה היה וכל יום קודם שנכנס לשיעור

למדע עם ראב"א את הסוגיא ואח"כ נכנס, ובאותו היום תפסוהו

ר"פ ורהבד"י שלא היו בסיום וביקשו מראב"י שמעתתא דמעשר

בהמה וכשאמר להם ונתעכב רנב"י לא התחיל שהמתין למיטתו

דראב"א. אדהכי יצא הקול שנפטר ראב"א.

ומסתבר שרנב"י ענשיה. [השוכר כן מפורש]

מתני' מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו, לא יסמוך לו כותל אחר
 אא"כ הרחיק ממנו ד"א.

החלונות, בין מלמעלן בין מלמטן בין כנגדן - ארבע אמות.

ר"י ה"ק הבא לסמוך, לא יסמוך אלא אם כן הרחיק ממנו ד"א

ודחאו רבא: דהא שהיה סמוך קתני

אלא רבא: ה"ק מי שהיה כותלו סמוך לכותל חבירו ברחוק ד"א ונפל, לא

יסמוך לו כותל אחר אא"כ הרחיק ממנו ד"א דדוושא דהכא

מעלי להתם.

רב: דווקא בכותל גינה אינו סומך, אבל כותל חצר אם בא לסמוך

סומך. והיינו בעיר ישנה

רבי אושעיא כותל גינה וכותל חצר, אם בא לסמוך אינו סומך היינו בעיר חדשה.

והך דהחלונות, מלמעלן ד"א כדי שלא יציץ ויראה, מלמטן ד"א

שלא יעמוד ויראה, ומכנגדן ד"א שלא יאפיל [ולא אמרו] מצד דוושא]

- דמירי בבא מן הצד לרב כמלא רחב חלון ובמדיר את כותלו

שלא יציץ,

והך דד"א היינו מב' רוחות משני צידי החלון

והך דאת הכותל מן המזחילה ד"א כדי שיהא זוקף את הסולם

- ובמזחילה משופעת, דאי משום דוושא יילך ויבוא תחתיו.

מתני'. מרחיקין את הסולם מן השוכך ד' אמות, כדי שלא תקפוץ הנמייה.
 כג. ואת הכותל מן המזחילה - ד' אמות, כדי שיהא זוקף את הסולם.

32 ולא בר אהבה שהיה בימי רבי והאריך ימים הרבה. [שלא כדעת רש"י קידושין עב]

33 ונתאוננו שע"י הוא מת ואינם במחיצתו של הקב"ה

זוהי תקנת עזרא ולא סופר בצד סופר
³¹ [ושאלו אם בלע הוצין והקיא כפיפה ועיכול היא ככלי גללים ואפי' דלא איפשטיה היה צריך להביא לו ראיות לכאן ולכאן

ומתני' אפי' כרבי יוסי שמורה בנירי דידיה

שבזמן שמניח ישבה בחור וקפצה. ואפי' שגרמא בנזיקין אסור,

ומה"ט דגרמא בנזיקין אסור ביקש רב יוסף הוציאו לי קורקור מהכא.

ואפי' דאחזיק, דאין חזקה לנזיקין ולאנינא דעתא כקוטרא ובית הכסא

דחזקה אינה מועלת

מתני'. מרחיקין את השוכך מן העיר

ת"ק: חמשים אמה.

ולא יעשה שוכך בתוך שלו – אלא אם יש לו חמשים אמה לכל רוח.
 ר"י: בית ארבעת כורין מלא שגר היונה.
 ואם לקחו, אפילו בית רובע [הקב] - הרי הוא בחזקתו.

חמשים אמה

שיעור מילוי כרסם, אך מעופם שלושים רים [ר' מיל]

והיינו דפורסין נשבין ליונים בריחוק מישוב שלשים רים
 והך דאף מאה מיל לא יפרוס - לרב יוסף בישוב כרמים, לדא בישוב שובכין,
 ואין איסור מצד השוככים עצמם א. שלו ב. דכנעני ג. דהפקר

ר"י: בית ארבעת כורין וכו'. ואם לקחו אף בית רובע - בחזקתו

ר"פ זאת אומרת: טוענין ללוקח וטוענין ליורש.

גבי יורש דהבא משום ירושה א"צ טענה

וגבי לוקח דלקח חצר ובה זיזין וגוזזטראות הר"ז בחזקתה
 דלא רק ברה"ר דאימא כונס לתוך שלו או שיש מחילה מבני רה"ר
 וצריכא לא רק ברה"י שנתפיים או נמחל משא"כ רבים קמ"ל בתרווייהו דטוענין

הרי הוא בחזקתו.

והך דאין חזקה לנזיקין דווקא בקושרא או בבית הכסא [ולא בשוכין]

מתני'. ניפול הנמצא בתוך נ' אמה הרי הוא של בעל השוכך,

כג: חוץ נ' אמה הרי הוא של מוצאו.

נמצא בין שני שוככות, קרוב לזה שלו, קרוב לזה שלו, מחצה
 על מחצה - שניהם יחלוקו.

ר"ח: רוב וקרוב - הולכין אחר הרוב,

ואף דרוב דאורייתא וקורבא דאורייתא,

א. והך: דוְהִיָּה הָעִיר הַקְּרִיבָה אֶל הַחֲלָל מִיִּירֵי בְשֵׁאִין אַחֲרֵת גְּדוּלָּה מִמֶּנָּה

ולא הולכים אחר הרוב דעלמא – מיירי ביושבת בין ההרים.

ב. והך: דניפול הנמצא בתוך נ' אמה של בעל השוכך - מיירי בשאין גדול ממנו

ג. והך דסיפא: חוץ לנ"א של מוצאו אף שאין אחרת - מיירי במדרה שאין יוצא מנ"א

בעי ר' ירמיה: רגל אחת בתוך ואחת מחוץ לנ"א – ועל זה הוציא והו מביהמ"ד

ג. והך: דנמצא בין שני שוככות, של הקרוב לו, מיירי בששניהן שווין

- ולא הולכים אחר הרוב דעלמא דמיירי בשביל של כרמים, דאינו
 יכול לדרות אלא מכאן

ד. אבני הוכיח מדם שנמצא בפרוזדור ספיקו טמא, שחזקתו [רוב] מן המקור ואף דיש עלייה דמקרבא.
 ודחאו רבא דכאן רוב ומצוי הוא וודאי שתולים בו
 זכר"ח א. דחייבין עליו על ביאת מקדש, ב. ושורפין עליו את התרומה.
 וש"מ מר"ח תלת א. רוב וקרוב הלך אחר הרוב, ב. רוב דאורייתא.
 ג. איתא לדרז' דאע"פ שדלתות מדינה נעולות הולכים אחר הרוב דאשה כדלתות נעולות
 והך דרבא דרוב ומצוי אין, - החולק חזר בו וס"ל דעדיף
 ח. חבית שצפה בנהר
 רב: נמצאת כנגד עיר שרובה ישראל מותר, כנגד עיר שרובה נכרים אסור
 ושמואל: אפי' כנגד עיר שרובה ישראל אסורה, דאימור שבא מהאי דקרא
 אין לומר שחלקו בדר"ח דכו"ע ס"ל כר"ח
 וחלקו אי עקולי ופשוטי הוה מטבעי לה. או דחריפא דנהרא נקט ובאה.

ו. חבית יין שנמצאה בפרדס ערלה, והתירה רבינא.
 לא כחכרה דס"ל כר"ח דשאני התם שאם גנבו ממנו לא היה מחביאו שם
 וה"מ יין, אבל עינבי מצנעי [דשלא בשעת הבציר].
 כד: נאדת יין שנמצאו בכרמי ישראל התירם רבא ולא חשש לנסך
 - לא מצד שהלך אחר הקרוב אלא רוב השופכים לנאדות ישראל הם
 ודווקא בגדולים אבל בקטנים תולים בעוברי דרכים עכו"ם
 ואם יש עם הגדולים קטנים תלינן בישראל ולאזן במשקל נעשו

מתני'. מרחיקין את האילן מן העיר כ"ה אמה, ובחרוב ובשקמה נ' אמה.
 אבא שאול: כל אילן סרק - נ' אמה.
 ואם העיר קדמה - קוצץ ואינו נותן דמים,
 ואם אילן קדם - קוצץ ונותן דמים,
 ספק זה קדם וספק זה קדם - קוצץ ואינו נותן דמים.

מרחיקין

עולא: למ"ד עושין שדה מגרש ומגרש שדה - הכא משום נוי העיר.
 ואפי' לרבנן דאין עושין שדה מגרש וכו' ה"מ זרעים אבל אילנות
 כן הכא מצד נוי העיר
 ומוכח לחלק בין זרעים לאילנות דקרפף יותר מבית סאתים שהוקף לדירה,
 נזרע רובו הרי הוא כגינה ואסור, נימע רובו הרי הוא כחצר
 ומותר.

ואם העיר קדמה - קוצץ ואינו נותן דמים וכו'.
 משא"כ גבי בור קוצץ ונותן דמים, שהיזק יחיד הוא.
 והך דבקדם אילן קודם קוצץ ואח"כ דמים כ"כ דקידרא דבי שותפי
 לא חמימא ולא קרירא.

ספק זה קדם וספק זה קדם - קוצץ ואינו נותן דמים.
 כבור בספק לא יקוץ דלא למיקץ קאי, אבל בעיר דלמיקץ קאי,
 ה"נ ספיקו, ולגבי דמים אמרינן דאייתי ראייה ושקול.

מתני'. מרחיקין את גורן קבוע מן העיר חמשים אמה.
 לא יעשה אדם גורן קבוע בתוך שלו - אא"כ יש לו נ' אמה לכל רוח,
 ומרחיק מנטיעותיו של חבירו ומנירו בכדי שלא יזיק.

הך דסיפא

- לאביי: אתאן לגורן שאינו קבוע. כריב"ח שאינו זורה ברחת.
 רב אשי: סיפא טעמא דרישא דהיינו כדי שלא יזיק
 והך דכן מרחיקין מדלועיו ומקשוואיו ומנטיעותיו ומנירו של חבירו
 נ' אמה, כדי שלא יזיק.
 לאביי קשוואיו ודלועיו שהאבקה מקלקלת, ואפי' נירו מפני שעושה
 הרבה גלל

מתני'. מרחיקין את הנבלות ואת הקברות ואת הבורסקי מן העיר נ' אמה.
 אין עושין בורסקי אלא למזרח העיר.
 ר"ע: לכל רוח הוא עושה, חוץ ממערבת, ומרחיק חמשים אמה.

ומרחיקין את המשרה מן הירק, ואת הכרישין מן הבצלים, ואת החרדל מן הדבורים, ורבי יוסי מתיר בחרדל.

ר"ע: לכל רוח הוא עושה ומרחיק נ' אמה, חוץ ממערבה דאינו עושה בלל, שרוחה תדירה

תדירה - לא ברוחות רב: ד' רוחות מנשבות בכל יום ורוח צפונית עם כולן, שאילמלא כן אין העולם מתקיים אפילו שעה אחת, ורוח דרומית קשה מכולן, ואילמלא בן נץ שמעמידה מחרכת את העולם, 'המבינתך המבינתך יאָכר נץ יפֿרש כָּנָפו לתימן.

אלא תדירה בשכינה כריב"ל דבואו ונחזיק טובה לאבותינו שהודיעו מקום תפלה 'וצבא השמים לך משתחווים'.

והקשה ראב"י שמא כעבד שנטול פרס מרבו, וחוזר לאחוריו ומשתחוה קשיא.

שכינה בכל מקום ג'

א. רבי אושעיא: ד'אתה הוא ה' לבדך אתה עשית את השמים וגו' שלוחיך לא כשלוחי בשר ודם, דלמקום שמשתלחין משם מחזירין שליחותן, 'התשלח ברכים וילכו ויאמרו לך הנני', יבואו ויאמרו לא נאמר אלא וילכו ויאמרו, מלמד שהשכינה בכל מקום.

ב. רבי ישמעאל: 'הנה המלאך הדבר כי יצא ומלאך אחר יצא לקראתו', אחריו לא נאמר אלא לקראתו, מלמד ששכינה בכל מקום.

ג. רב ששת: שאמר לשמשו לכל רוחות אוקמן לבר ממזרח, ולא משום דאין בו שכינה, אלא משום שהמינים אומרים להתפלל אליה.

ד. ורבי אבהו: שכינה במערב, דמאי אוריה [מזרח] - אויר יה.

ד' רוחות

ר"י: 'ערף כמטר לקחי' זו רוח מערבית שבאה מערפו של עולם. תזל כטל אמרתי - זו רוח צפונית שמזלת את הזהב, וכן: 'הזלים זהב מכיס'.

'כשערים עלי דשא' - זו רוח מזרחית שמסערת את כל העולם כשעיר. 'וכרכיבים עלי עשב' - זו רוח דרומית שהיא מעלה רכיבים ומגדלת עשבים.

עולם לאכסדרה או לקובה הוא דומה

ר"א: עולם לאכסדרה הוא דומה, ורוח צפונית אינה מסוכבת, וכיון שהגיעה חמה אצל קרן מערבית צפונית - נכפפת ועולה למעלה מן הרקיע.

ורבי יהושע עולם לקובה הוא דומה, ורוח צפונית מסוכבת,

וכיון שחמה מגעת לקרן מערבית צפונית מקפת וחוזרת אחורי כיפה, 'הולך אל דרום' - ביום, 'וסוכב אל צפון' - בלילה, 'סוכב סבב הולך הרוח ועל סביבותיו שב הרוח' - אלו פני מזרח ופני מערב שפעמים מסכתן ופעמים מהלכתן.

לר"א: 'מן החדר תבוא סופה' - זו רוח דרומית, [דאתיא בשפיכה]

והך דמעלה רכיבים ומגדלת עשבים - שבאה בניחותא

'וממזרים קרה' - זו רוח צפונית,

'מנשמת אל יתן קרה' - זו רוח מערבית,

'ורחב מים כמוצק' - זו רוח מזרחית.

ר"ח והך: 'מצפון זהב יאתה' - זו רוח צפונית שמזלת את הזהב, 'הזלים זהב מכיס'.

רב"פ מר"ח: מיום שחרב ביהמ"ק - לא הוגשמה רוח דרומית,

'ויגזור על ימין ורעב ויאכל על שמאל ולא שבעו, וכתוב: 'צפון וימין אתה בראתם'.

רב"פ מר"ח: מיום שחרב ביהמ"ק אין הגשמים יורדין מאוצר טוב 'יפתח ה'

לך את אוצרו הטוב, בזמן שישראל עושין רצונו של מקום וישראל שרויין על אדמתם - גשמים יורדין מאוצר טוב, בזמן שאין ישראל שרויין על אדמתם - אין גשמים יורדין מאוצר טוב.

ארי"צ: הרוצה שיחכים - ידרים, ושיעשיר - יצפין, וסימניך: שלחן בצפון ומנורה בדרום.

ורבי"ל: לעולם ידרים שמתוך שמתחכם מתעשר, 'ארך ימים בימינה בשמאולה עשר וכבוד'.

ריב"ל: שכינה במערב דמצדד אצדודי.

ר"ח לרב אשי: כגון אתם היושבים בצפונה דא"י - אדרימו אדרומו.

דבבל לצפונה דארץ ישראל קיימא ד'מצפון תפתח תרעה על כל ישבי הארץ'.

מרחיקין את המשרה מן הירק וכו'.

רבי יוסי: מתיר בחרדל, שיכול לומר לו: עד שאתה אומר לי הרחק חרדלך מן דבורי, הרחק דבורך מן חרדליי, שבאות ואוכלות לגלוגי חרדליי.

מתני': מרחיקין את האילן מן הבור עשרים וחמש אמה,

ובחרוב ובשקמה - חמשים אמה, בין מלמעלה בין מן הצד.

אם הבור קדמה - קוצץ ונותן דמים, ואם אילן קדם - לא יקוץ, ספק זה קדם וספק זה קדם - לא יקוץ.

ר' יוסי: אע"פ שהבור קודמת לאילן לא יקוץ, שזה חופר בתוך שלו וזה נוטע בתוך שלו.

בין שהבור למטה ואילן למעלה, ששורשיו מזיקין לבור בין שהבור למעלה ואילן למטה, מפני שמחלידין את הקרקע ומלקין קרקעיתה של בור.

ריא"ש: הלכה כרבי יוסי. שאף שבור קדם לאילן לא יקוץ זה נוטע בתוך שלו

מודי ר' יוסי בגירי דידיה.

פאפי יונאה עני היה והעשיר, ושכניו כשהיו מכים השומשמן הרעידו ארמון שבנה

פסק כר"כ דבגירי דילי מודי רבי יוסי ושיעור הניידי הוא שיסור כיסוי הכר המונח

כו. דבי בר מריון בריה דרבין כשניפצו כותנתם הנעורת עפה והזיקה לאנשים

רבינא פטרם דס"ל דלא דמי לגירי דהרוח היא מוליכתם אבל בגין היוצא חייב שניח"ל שיצא

וחקשה מבר"א דמ"ש מכל זורה ורוח מסייעתו בשבת דחייב, וכן חורה מרימר

מתני': לא יטע אדם אילן סמוך לשדה חבירו - אא"כ הרחיק ממנו ד'א, אחד גפנים ואחד כל אילן.

היה גדר בינתים - זה סומך לגדר מכאן וזה סומך לגדר מכאן. היו שרשים יוצאים לתוך של חבירו מעמיק ג' מפחים כדי שלא יעכב את המחרישה.

היה חופר בור, שיח ומערה - קוצץ ויורד, והעצים שלו.

ארבע אמות שאמרו - כדי עבודת הכרם.

שמואל: דווקא בארץ ישראל, אבל בכבל - שתי אמות.

ותנ"ה ויש שכן הקשו וכך תירצו

רבר"ח היה לו דקלים בסמיכות לכרם רב יוסף, וציפורים שהיו מגיעות

לענפיו הפסידו כרמו, ואפי' שהרחיק ד'א ביקש רב יוסף להרחיק עוד מפני סמיכות אילנות לגפנים דשאני,

ועז' אמרו שהוא עצמו אין קוצץ שטעין קבא, ובר"ח שמת בנו מפני שקץ תאנה קודם זמנו

ואם רוצה הוא שיקצוין [והיינו מפני שס"ל דלא ידע אם הוא ג"ד המחוייב לקוין] היו לו אותם דקלים במיצר דהחבר"י, וראהו קוצץ שרשיו יותר מג'ט

שמותר לו אף יותר מג'ט מפני שחופר בורות שיחין ומערות ולא הצליח לשכנעו עד דא"ל שמצר שהחזיקו בו רבים אסור לקלקלו

הצעטער ר"ה שלא ענהו דה"מ תוך ט"ז אמה והכא היה חוץ לט"ז אמה ושרי

כו: היה חופר בור, שיח ומערה - קוצץ ויורד והעצים שלו

בעו מר"ח: עצים של מי

ורצה להוכיח דאחר אילן ומהא דשרשי אילן של הדיוט הבאין בשל הקדש לא נהנין ולא מועלין. ואי אחר קרקע, הקדש הוא, ויכולים למעול

ופרכי מרסיפא דשל הקדש הבאים בשל הדיוט לא נהנין ולא מועלין דמשמע דאחר קרקע
 א. אלא אין להוכיח מהך ברייתא דמיירי בגידולין הבאין לאחמ"כ
 וס"ל דאין מעילה בגידולין.
 ב. רבינא ס"ל ליישב הכריתא דהך דאסור בתוך ט"ז אמה והך
 דשרי מחוץ לט"ז אמה

עולא: אילן הסמוך למצר בתוך ט"ז אמה - גולן הוא, ואין מביאין ממנו בכורים.
 כז.
 די' נטיעות המפוזרות בתוך בית סאה חורשין כל בית סאה
 בשבילן עד ר"ה - דיוצא ר"ג לכל אחד
 אלא מדהנין: ג' אילנות של ג' בני אדם הרי אלו מצטרפין, וחורשין כל בית
 סאה בשבילן.

והוו 2500 אמה כלומר לכל אחד 833.3

ועולא שאמר 16 אמה לכל צד לכל אילן כלומר לריבוע $32+32=1024$ אמה]
 וממילא לעגול הוא רבע פחות דהיינו היינו 768
 וא"כ ההבדל בין שיעור עולא [768] לשיעור המזשנה [833.3]
 הוא חצי אמה ולחומרא לא דק

א. הך דהקונה אילן וקרקעו - מביא וקורא. לא בכל שהוא - אלא בט"ז
 ב. הך דקנה שני אילנות בתוך של חבירו מביא ואינו קורא. הא שלוש
 קורא - ה"נ בט"ז

ג. הך דר"ע קרקע כל שהוא חייב בפאה ובככורים, וכותבין עליו
 פרוזבול, ונקנין עמה נכסים שאין להם אחריות - מיירי בחיטין
 דיניקתן כנגדן ולכך קורא דייקא נמו ד'כל שהוא'.

ד. אילן מקצתו בארץ ומקצתו בחו"ל לרבי טבל וחולין מעורבין זה בזה,
 ולרשב"ג: הגדל בחיוב חייב, הגדל בפטור פטור.
 ומשמע דחלקו אי יש ברירה אבל לכו"ע גדל בפטור פטור ולא
 אמרי' יניקה לט"ז אמה

- ה"ב"ע דמפסיק צונמא. והדר ערבי למעלה, לרבי אורא מבלבל,
 ולרשב"ג כ"א לחודיה

ה. והא דמרחיקין את האילן מן הבור כ"ה אמה

- אביי: הולכים הם הרבה אבל מכחישים עד ט"ז.

ר"ל מר"ז: אילן הסמוך למצר בתוך י"ו אמה, א"ל: גולן, ואין מביאין ממנו בכורים.
 רבין מר"ז: אחד אילן הסמוך למיצר, ואחד אילן הנוטה מביא וקורא, שעל
 מנת כן הנחיל יהושע לישראל את הארץ.

אילן שנוטה לשדה חבירו - קוצץ מלא המרדע עג המחרישה
 ובחרוב ובשקמה - כנגד המשקולת,
 בית השלחין - כל האילן כנגד המשקולת.
 אבא שאול אומר: כל אילן סרק כנגד המשקולת

אבא שאול: א. ארישא קאי דכל האילן כנגד המשקולת, מפני שהצל רע לבית
 השלחין ש"מ

ב. דארישא קאי דכל אילן סרק. ש"מ [ולא אילן סתם]

מתני'. אילן שהוא נוטה לרה"ר - קוצץ כדי שיהא גמל עובר ורוכבו.

רבי יהודה אומר: גמל טעון פשתן או חבילי זמורות.

רבי שמעון אומר: כל האילן כנגד המשקולת, מפני הטומאה.

מהמזשנה משמע דבנוקין אחר אומדנא דהשתא הולכים

אר"ל: כ"א התנן: אין עושין חלל תחת רה"ר, בורות, שיחין ומערות.

ור"א מתיר בכדי שתהא עגלה מהלכת וטעונה אבנים.

ר"ז: אפי' לרבנן דוקא שם דמפוזות ולא ארעתיה, אבל כאן קמא קמא קייין ליה.

ר' יהודה אומר: גמל טעון פשתן או חבילי זמורות.

ושיעורא דרבנן נפיש ור"י במקרה של רבנן יוכל הרוכב להתכופף

רבי שמעון אומר: כל האילן כנגד המשקולת, מפני

הטומאה.

היינו מפני אוהל הטומאה, ולא מפני עורב שיביא הטומאה וסני

בדילול ענפים קמ"ל

לאוקמי גירסא

לא יחפור פרק שני בנא בתרא

כו.

מוגש מאת 'הקו החרדי'

